

శాస్త్రి గారి ఇతర రచనలు

ముద్రితములు :

1. శ్రీరామకథాఽమృతము-సమగ్ర సమీక్ష
అంధ్రా యూనివర్సిటీ వారిచే Ph.D.
పొందిన పరిశోధన నిబంధము.
2. రామాయణం-సమాజ దర్పణం 1వ భాగము
3. రామాయణం-సమాజ దర్పణం 2వ భాగము
4. శ్రీరామ వాణి
5. వాల్మీకి వాణి
6. హనుమద్వాణి
7. పావనీ శతకము
8. మహాభారత పారిజాతము (సంకలనము)
9. మాటలంటే మాటలా?
10. ముసునుసూరివారి వంశ చరిత్ర
11. తెలుగు వ్యాకరణము
12. భావదేవశతకము
13. శ్రీ వీరాంజనేయశతకము

అముద్రితములు :

1. అధ్యాత్మయోగము

హరిః ఓమ్

శ్రీ సత్యనారాయణశతకము

రచయిత

భాషాప్రవీణ, విద్యాప్రవీణ

డాక్టర్. తుమ్మలూరు శ్రీరక్షిణమ్మూర్తి శాస్త్రి

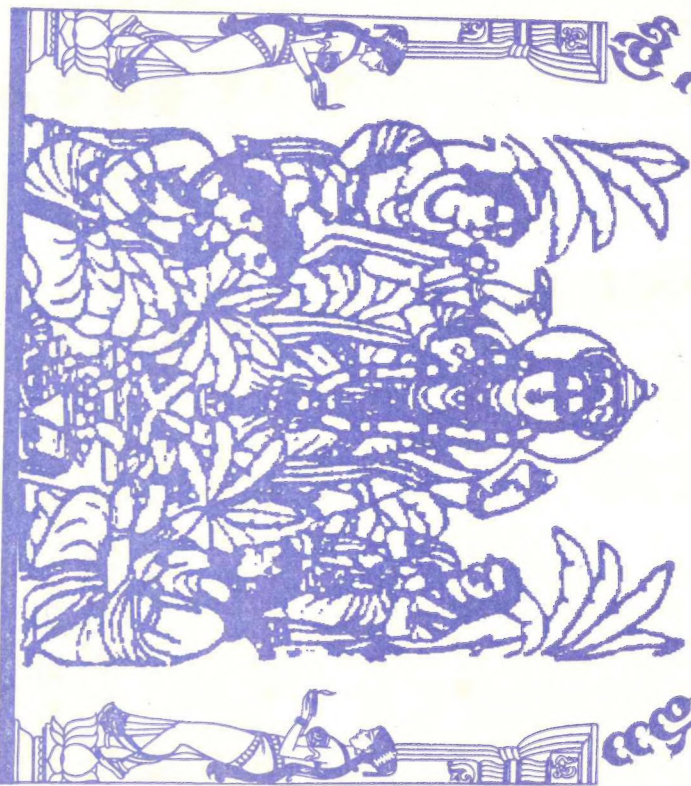
M.A., Ph.D.,

మహానామ

మహానామ (మహానామ)

మహానామ (మహానామ)

మహానామ (మహానామ)

లోకస్వామిని నీవు, నీమహిమ సుశోభింబు, భక్తాళకిన్

నీ కారుణ్యము రక్ష, నిస్సోలుచుటే నిత్యంబు కర్తవ్య, మో

పాకాలప్రముఖులమరప్రణవ తీర్తి! సత్కర్తవ్య ప్రియా !

నీకున్ గూర్చు గవిత్వ మాత్మకిడు శాంతిన్, సత్కనారాయణా !

రచయిత

భాషాప్రదీప, విద్యాప్రదీప

డాక్టర్. తుమ్మలూరు శ్రీదక్షిణామూర్తి శాస్త్రి

M.A., Ph.D.,

శ్రీ రామ చంద్ర పరబ్రహ్మణేనమః

కోదండ రామాలయము

నేతాజీ నగర్-నిడులోలు

మన రామాలయము నేతాజీ నగరు (నిడులోలు) నందు

శ్రీ స్వస్తి శ్రీ ప్రభవ నామ సంవత్సరము పొల్లుణ శుద్ధ ఏకాదశి
భానువారమున శంఖసంధానన చేయుఁబడి స్వస్తిశ్రీ శుక్లనామ సం॥ మాఘ
శుద్ధ సప్తమీ శుక్లవారం శ్రీకోదండరామస్వామి, సీతా లక్ష్మణ మానుమత్
వలవార సమేతుడై విగ్రహమూర్తులుగ విరాజిల్లుచు (ప్రతిష్ఠింపబడి)
భక్తులకు కొంగు బంగారమై జనాభివృద్ధి ప్రదాయుడై వెల్లులు
ప్రసరింపుచున్నాడు.

శ్రీ స్వామి వారి సన్నిధిలో ప్రతి నిత్యము అధ్యాత్మిక
కార్యక్రమములు శ్రీవిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రపారాయణ సంఘము,
నేతాజీనగరు వారిచే జరుపబడుచున్నది. వసంతోత్సవములు, గణపతి
ఉత్సవములు, పారాయణోత్సవములు, కార్తీక, ధనుర్మాసోత్సవములు
జరుపబడుచున్నది. ఇట్టి అధ్యాత్మిక కార్యక్రమములలో నెల్లఁబాల్సొని భక్తి
పుష్పములు సమర్పించి శ్రీవారి కరుణకు పాత్రులు కాఁగోరుచున్నాము.

ఇట్లు
అలయు కమిటి మణియు

శ్రీ విష్ణు సహస్రనామ స్తోత్రపారాయణ సంఘం.

హాక్కులు : రచయితని

ప్రథమ ముద్రణ : 2000 - నవంబరు 11

కార్తీక పూర్ణిమ

ప్రతులు : 1000

వెల : రూ.10-00

శివశ్రీ ప్రచురణలు

గాణాపత్యము మున్నగారల మతాల్కుల్ నామ రూపాదులన్
గౌణంబొ; సకలంబుఁ దా నగుచు వెల్లంజేయు ప్రాణంబు, తత్
ప్రాణంబే ప్రణవంబు, తత్ప్రణవమే భావింప దైవంబు, న
ప్రాణంబొ ప్రణవంబు నీవెకద; దేవా! సత్సనారాయణా!

“కలకాలంబుఁ గటాక్ష బీక్షణములన్ గాపాడు మమ్మంచు” నిన్
గౌలవన్ గోర్కలుటిల్లి యూపదల మ్రొక్కుల్గొంచు, దీవించుచున్
గలిదోషంబు హలంచు, సజ్జనులకున్ గల్గూణ సంపత్తివృ
ద్ధు లొసంగన్ జరువైన స్వామి! నినుఁ గొల్తున్, సత్సనారాయణా!

ప్రాప్తి స్థానము : డి.యస్.పర్వతవతి

భావనారాయణ పేట,

పోన్నూరు - 522 124.

గుంటూరు జిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్.

☎ (08643) 43566.

డి.టి.పి. : రాజా గ్రాఫిక్స్, సామ్రాట్ కాంప్లెక్స్ పోన్నూరు.

ముద్రణ : సృజన ఆఫ్సెట్ ప్రింటర్స్

గార్లపాటి కోటేశ్వరరావు కాంప్లెక్స్,

పోన్నూరు.

శ్రీశ్రీకృష్ణ

మమ్రాసయితలు

శ్రీ కోట సుబ్బారావు గారి మాతృమూర్తి

శ్రీమతి శేషారత్నం

గూరుదేవులు
శ్రీ యోగేశ్వరరాధాకృష్ణారావు గారు

శ్రీ గురుభిః నమః

బ్రహ్మజ్ఞున సంపన్నులు, బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలులు, ఉన్నత విద్యావేత్తలు అయిన శ్రీ యోగిశెట్టి రాధాకృష్ణారావుగారు బాపట్ల డిగ్రీ కళాశాల తెలుగు శాఖలో పనిచేసి ఎందఱో విద్యార్థులకు తమ విజ్ఞానాభివృద్ధియును ప్రేమతో వంచి పెట్టి, వారి ఉత్తీర్ణతకు దోహదపడుచు, ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తుకు ఉత్తమ మైన బాటలు వేశారు. అది వారి ఉద్యోగధర్మంకాగా, అక్షధర్మాన్ని అనుసరించి, వారు గొప్ప ఉపాసకులై వరమేశ్వరానుగ్రహంతో అతీంద్రియమైన శక్తులు సాధించి, తమను అనుసరించి, ఆశ్రయించినవారికి వేులు కలిగే విధంగా ఎన్నో విషయాలలో సహకరించారు. వారి జిన్నత్వాన్ని జిదార్వాన్ని తెలుసుకొన్న వారందఱుండఱో వారి శిష్యులుగావేరి, వారి బోధనలు వింటూ, వారి సూచనలు పాటిస్తూ, వారి అభిప్రాయాన్ని గ్రహించి భక్తి భావాన్ని సంఘ సేవా దృష్టిని విర్బరచుకొని సమాజంలో ఉత్తమ వ్యక్తులుగా గుర్తింపు పొందుతున్నారు.

గుర్తు చెప్పేవాడే గురువు - అత్తజ్ఞానాన్ని దైవస్వరూపిణి నిరూపించి ముక్తికి మార్గాన్ని సూచించేవాడని దాని భావము. గురు శబ్దములోని 'గు' కారానికి మూనపులలోని అజ్ఞానమనే చీకటిఅని, 'రు' కారానికి దానిని పోగొట్టగల సమర్థుడని అర్థంచెప్పి పెద్దలు గురుపదమును వివరించారు. ఆ విధమైన గురు శబ్దానికి వీరు సరియైన ఉదాహరణగా లోకంలో ప్రసిద్ధి కెక్కారు. శ్రీ రాధాకృష్ణారావుగారు బ్రహ్మశ్రీ గౌలగమూడి వెంకయ్య స్వామి వారి యెడ భక్తి శాశ్వత్వములు కలిగి వారిని గురుభావంతో గౌరవించేవారు.

శ్రీ రాధాకృష్ణారావుగారిది గంభీరమైన ఆక్రమి. సౌమ్యమైన ప్రకృతి - శత్రువులకు కుడా హాని తలపెట్టక పోవటం వారి ఉత్తమ వ్యక్తిత్వానికి నిదర్శనం, వారు శిష్యులకు ఎప్పుడు కోపం తగ్గించుకోవని, ఎదుటివారు తెలియక కోపంతో మాట్లాడినా, పట్టించుకోవద్దని ఉపదేశించేవారు. వారి ఉత్తమ బోధనలు విన్న వారి శిష్యులు తమ క్రోధభావాలను, క్రూరకృత్కలను, విడిచిపెట్టి మర్యాదాపూర్వకమైన జీవన ప్రవృత్తిని అలవర్చుకొని, సాటివారితో స్నేహ సంబంధాలను పెంపొందించుకొని, సంఘంలో గౌరవాదరములను సంపాదించుకొంటున్నారు. దైవజ్ఞులైన శ్రీ రాధాకృష్ణారావుగారికి నమకాలికులుగా పుట్టి, వారితో పరిచయమేర్పడి, వారితో కలిసి జీవించడం, ప్రయాణించడం, వారితో మాట్లాడటం, వారుచెప్పే మాటలు విినటం, ఆచరించగలగటం శిష్యులు వారు చేసుకొన్న పూర్వపుజ్ఞులంగా భావిస్తారు. దివ్యానుభవం కలిగించే గురుదేవులైన వారి సమక్షంలో ఉన్నప్పుడు లోకమే తెలియదు. కాలమే గుర్తుకు రాదు. వారి దృష్టిపడినంతలో శిష్యులకు ఏవిధమైన బాధలు కలుగవు. ఇది వారి శిష్యుల విశ్వాసముతో కూడిన అనుభవ విశేషములై నిత్యం స్మరింపబడుతున్నాయి.

గురుదేవులు శ్రీ రాధాకృష్ణారావు గారి శ్రీమతి రేణుకాదేవిగారు. ఈ పవిత్ర దంపతు లిరువురు. శిష్టవాత్సల్యము కలిగి, నమ్మిన వారిశిష్యుల పాఠశ్రీ పార్వతీపరమేశ్వరులుగా కీర్తింపబడ్డారు. వీరు తమిళనాడులోని పశుమలై గ్రామములో శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యస్వామి అంశగా ప్రసిద్ధులైన శ్రీలలితానంద సరస్వతీ స్వామి వారి శిష్యులై, దేవీ ఉపాసనాపరులై ఆ భగవతి అనుగ్రహశ్రీ సంపాదించి, స్వాధ్యమును విడిచి, లోకోపకారపరులై జీవనము గడుపుచు, ఉన్నవారు, లేనివారు అనే తేడా లేకుండా శిష్యులందఱిని సమదృష్టితో చూస్తూ ఆత్మీయత, అనురాగాలతో వ్యవహరించేవారు.

గురువు గారు శిష్యుల కోరిక మేరకు వారి నివాస గృహములు, భవనములు, వ్యాపారసంస్థలు, శిక్షాక్షరీలు, మిల్లులు, ఆలయముల యొక్క వాస్తు పరిశీలించి, మంచి చెడులు వివరిస్తూ, భవిష్యత్తులో జరుగబోవు శుభాశుభములను తెలియజేస్తూ, శిష్యుల అభివృద్ధికి తోడుపడేవారు, లోకంలో అందఱివలె, వారు శాస్త్రమును స్థూల దృష్టితో గాక, సూక్ష్మ దృష్టితో పరిశీలించి యధార్థమును గ్రహించి చెప్పేవారు. అందువల్ల శిష్యులెంతో మేలు జరిగేది. గురు దేవులు ధ్యానంలో కూర్చుని ఉండగా, భూత భవిష్యత్, వర్తమానములన్నియు వారి చిహ్నదృష్టికి గోచరమయ్యేవి. వా రా పరిజ్ఞానంతో శిష్యులెందఱికో ఇళ్లు కట్టించి పెట్టారు. వారి ఇంట్లో పిల్లలకు పెళ్లిళ్లు చేయించారు వారంతా ఇప్పుడు పిల్లా పాపలతో, ధన ధాన్యములతో, సుఖంగా ఉన్నారు. వీరి శిష్యులలో కొందఱు అధ్యాత్మిక సాధనలో మహోన్నత స్థానాన్ని సాధించి మిక్కిలి ప్రసిద్ధులైన వారు కూడా ఉన్నారు.

గురుదేవులు శ్రీరాధాకృష్ణారావుగారు నిరంతరము పుణ్యతీర్థములను పవిత్రక్షేత్రములను సందర్శిస్తూ తమవెంట వచ్చిన శిష్యులకు ఆయా ప్రదేశములలోగల విశేషములను వివరిస్తూ, దైవశక్తితో బాటు జాతీయ భావాన్ని, దేశభక్తిని, పెంపొందించే యాత్రల ప్రాశస్త్యాన్ని తెలియజేసే వారు. ఎక్కడకు పోయినా వారికి ప్రముఖ స్థానం లభించేది. వారిని చూచిన వారందఱు ఎంతో భక్తి భావంతో సమన్వీలించి, గౌరవించేవారు. కార్యసాధనలో సహకరించేవారు. వారు పట్టించి బంగారం, ముట్టించి ముత్తమై ప్రకాశించింది.

వారు, నిగర్మిగా, నిరాడంబర జీవిగా, పరిణత ప్రజ్ఞులై ప్రవర్తిస్తూ బాధా పరితప్తమానసులైన వారికి పున్నమి వెన్నెలలా చల్లదనాన్ని హాయిని ప్రసాదించారు. ఉద్యోగ విరమణ తర్వాత కృష్ణా జిల్లా కైకలూరు శివారు ప్రాంతంలో గల ఆయోధ్యా పట్టణమునందు గల తోటల మధ్యలో గృహవసతి కల్పించుకొని, ఆ ప్రశాంత వాతావరణంలో సమస్త లోకములు సుఖముతో పరిలాలనే నిజమనతో నాన సవశీరిచడంతో దామరగర్జనమూ, కంఠం, వేణుమ

వారి తపః ప్రభావం వలన సహజ మైర ప్రవృత్తి గల జీవులు సహితం అనన్విభిలో శాంత స్వభావంతో, స్నేహప్రవృత్తి కలిగి ప్రవర్తించేవని వారి శిష్యులు చెప్పగా వింటున్నాము. తపస్సు చేత పవిత్రమైనందున వారు పరిశీలనమాట నడిచిన బాట సమాజానికి ఆదర్శమై నిలిచాయి. పూర్వము ఒక భక్తుడు తనదైవాన్ని వర మడగఁచుచు, ఓ పరమేశ్వరా! దైవ్యములేని జీవనము, ఆయాసములేని మరణము, దేవసంతమున నీ సాయుజ్యము ఇవ్వని కోరినాడట. గురుదేవుల జీవిత మా వరవడిలో గడచినది. వారు ది. 3-7-2000 న తమ భౌతిక శరీరాన్ని చాలించి అఖండ సద్బిదానంద స్వరూపంలో చేరినప్పటికీ, వారు ముందుగా ప్రకటించిన ప్రకారము తపస్సై భక్తి భావం కలిగిన శిష్యులకు అవసరాన్ని గుర్తించి ఎప్పటికప్పుడు సూచనలు అందిస్తూ వారి కోరికలు తీరుస్తూ, కష్ట సమయంలో అండదండగా నిలుస్తూ, తమ చైతన్య భావంతో, తేజ స్వరూపంతో ఆదుకొంటున్నారు. అభ్యుదయ పరంపరకలిగేలా ఆశీస్సు లందిస్తున్నారు. ది. 20-7-2000 న ఈనాడు గుంటూరు జిల్లా ఎడిషన్ లో శిష్యులు వారికి స్మృత్యంజలి ఘటించిస్తూ, వారి జ్ఞాపకాన్ని ఘనంగా వివరించారు.

ధన్యవాదములు

మాన్యుమిత్రులు శ్రీ నాగలక్ష్మి రైస్ మిల్స్, నిడుల్లోలు, మే.పా. శ్రీ కోట సుబ్బారావు, శ్రీమతి హేమలత దంపతుల ఆర్థిక ప్రోత్సాహముతో ఈశతకము ప్రకటించబడి, వారికి గల గురు భక్తితో బ్రహ్మజ్ఞులు శ్రీ యెలవెట్టి రాధాకృష్ణారావు గారిని గూర్చి ఇక్కడ పరిచయం చేయటం జరిగింది. ఆపుణ్య దంపతులు, గురుదేవుల సూచన మేరకు శ్రీ వీరాంజనేయ స్వామి గుడిలో అభిషేకం చేయించి, అన్నదానం జరిపించి, బ్రహ్మతీ కోట జగన్నాథ స్వామి ఆశ్రమ సన్నిధిలో ఉండగా మా శ్రేయోభిలాషులైన శ్రీ చేబ్రోలు సత్యనారాయణ గారు ఈ శతకముద్రణను గూర్చి ప్రస్తావించటం, వారు సంతోషంతో అంగీకరించటం జరిగింది. ఆ విధంగా ఈకృతి అక్కతి తొలిగింది. ఇందులకు వారందఱికి నా ధన్యవాదములు సమర్పిస్తున్నాను. వారిని, వారి సంతానమైన నాగలక్ష్మి, శివరామకృష్ణ, వంశీకృష్ణలను శీసత్యనారాయణస్వామి ఆయురారోగ్య భోగభాగ్యములనిచ్చి కాపాడుగాక అని ప్రార్థించుచున్నాను.

చిన్న నాడెన్నతో విద్యార్థి దశయందు ప్రాసీయుంచిన ఈ వ్యవస్థలను పరిశీలించి, పరిష్కరించిన బ్ర.వే.కాశీభట్ల సత్యనారాయణగారికి, చదివి ముద్రణకు ప్రోత్సహించిన మా కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ శ్రీమాన్ వేదాంతం విజయసారథి గారికి, మిత్రులు శ్రీమల్లా ప్రగడ శ్రీమన్నారాయణమూర్తిగారికి, శ్రీనివ్వల సుబ్బాక్షణ్ణ శాస్త్రి గారికి, ప్రావులు దిద్ది సహకరించిన, శ్రీజోన్నల గడ్డ జానకి రామయ్య గారికి నా ధన్యవాదములు తెలియజేస్తున్నాను.

డాక్టర్. తూములూరు శ్రీ దక్షిణమూర్తిశాస్త్రి

శ్రీ సత్యనారాయణ స్వామి ప్రత కథా విశేషములు

శాశ్వతము, అనంతము అయిన సత్యమే జ్ఞానము, బ్రహ్మము. పరమోత్కృష్టమైన ఆ సత్యము యొక్క శాసనము వలననే వాయువు విస్తరించి, సూర్యుడు ప్రకాశిస్తున్నాడు. సమస్తమైన ప్రకృతి నడుమిట్టింది. సత్యమే మాటకు ప్రాణమై నిలుమిట్టింది. లోకమున అన్నింటికి సత్యమే ఆధారము. కావున సత్యము సర్వత్రేష్ఠము. నకల ధర్మములకు మూలము. విశ్వమునకు త్రేయోదాయకము. అట్టి మహాత్మర-అద్భుత, సత్య శక్తి సంపన్నుడైన దేవుడు, శ్రీ సత్యనారాయణుడు. అతడు త్రిగుణాతీతుడైన శుద్ధ సత్త్వ స్వరూపుడు. తెల్లని శరీరము కలవాడు. సత్యలోకవాసీయై మనసుకు, మాటకు అందని అతేతో మూర్తయై లోక సంరక్షణమునకై జగద్వాసకమైన విష్ణురూపమునుదాల్చి, దుష్ట శిక్షణార్థము ధర్మసంస్థాపనార్థము అయిన అవతారములెత్తి, వివిధనామములతో వ్యవహరింపబడుచు, శంఖము, చక్రము, ఖడ్గము, గద, ధనుస్సు, మొ॥ ఆయుధములు ధరించి వనమాలా విభూషితుడై, యోగి హృదయ ధ్యానగమ్యుడై నీల మేఘశ్యామ్యుడై, లక్ష్మీకాంతుడై, నారాయణ శబ్దబాహ్యుడై విరాజిల్లుచున్నాడు. ఆ మహాత్ముడు లోకానందహా బుద్ధి యగు నారదునకు ఉపదేశించిన సత్యనారాయణ ప్రత కథా విశేషము లిచట వివరింపబడుచున్నవి.

ఋకానొకప్పడు నైమిశారణ్యమున శౌనకాది ఋషులు సత్తరూగమును జేయుచు, నిఖిల పురాణ వ్యాఖ్యాన వైఖరి నమోతుడైన నూతుని జూచి, నమస్కరించి ఏ ప్రతము చేసిన, ఎట్టి తప మాచరించిన, కోరిన ఫలములు సిద్ధించునో తెలుపుమని కోరిరి. ఈ విషయమే నారదు డడుగగా పూర్వము శ్రీమహావిష్ణువు చెప్పిన సంగతి, మీ కిప్పుడు వివరింతునని అతడు ఇట్లు చెప్పడొగెను.

పూర్వము నారదుడొకప్పడు వివిధ లోకములందు సంచరించుచు మానవ లోకమునకు వచ్చి, జన్మవరంపర వలన ఇచటి ప్రజలు అనుభవించుచున్న శారీరక, మానసిక బాధలను జూచి, మనసు కలగి, వారికి సహాయము చేయు సంకల్పముతో వైకుంఠమునకుఁబోయి, విష్ణుమూర్తిని సమీపించి, భక్తితో నమస్కరించి, నాయుండు దయతో ఈమానవజాతిని ఉద్ధరించు నుపాయమును జెప్పమని ప్రార్థించెను. అవిష్ణుమూర్తి నారదు డడిగిన దానికి సమాధానముగా, నాయనా ! నీవులోకములకు మేలుకోరి అడిగిన ఈ ప్రశ్న నాకెంతయో సంతోషమును కలిగించుచున్నది. స్వర్గ, మర్త లోకములందు దుర్గభవైవదియను, మోహములను బోగొట్టి ఇహ, పర సుఖములను గూర్చునట్టిదియను నగు, సత్యనారాయణ స్వామి ప్రతమెకటి కలదు. నీయుండు గల వాత్సల్యముతో ఇప్పడు నేనాప్రతమును గూర్చి చెప్పచున్నాను అని పలికెను. అది విన్ననారదుడు ఓ భగవంతుడా !

1) ఆ ప్రతము చేసిన కలుగు ఫలమేమి ? 2) చేయు విధానమేమి ? 3) ఆ ప్రతమెప్పుడు చేయవలెను ? 4) పూర్వము ఆ ప్రతమునెవరు చేసిరి ?

అదియంతయు వివరింపుమని వేడిను. శ్రీ మహా విష్ణువు ఇట్లు చెప్పెను.
ప్రత ఫలము : ఆ ప్రతము దుఃఖ శోకములను వెళ్ళిపోయి, సర్వ సంపదలను కలుగ జేయును. సంజానమును ప్రసాదించును. సర్వత్ర జయము నిచ్చెను.

ప్రతము చేయు సమయము-విధానము

వైశాఖ, కార్తిక, మూఘ మాసములందును, లేక ఏదైనా ఒక శుభదినమునందును ఈ ప్రతము నాచరింప వచ్చును. మఱియు వివాదములు(యుద్ధము) కలిగినప్పుడు, కష్టములు సంభవించినప్పుడు, దరిద్రముచే బాధపడుచున్నప్పుడు, ప్రత్యేక ఫలమును(వరము) అశించియు, వివాహ, గృహారంభాది విశేష సందర్భములందును ఈ ప్రతము చేయవచ్చును. ఏకాదశి, పూర్ణిమ, తిథులందు, రవి సంక్రమణ సమయము లందు ఈ ప్రతము చేయుట మంచిది. ఎప్పుడైనను ప్రతము చేయదలచిన దినమున ఉదయముననే నిద్రలేచి, కాలక్రత్యములను తీర్చుకొని, సంధ్యావందనాది నిత్య విధులను పూర్తి చేసుకొని, ఇతర వ్యాపకములను విడిచి, నిద్రలమైన మనస్సతో, నిశ్చలమైన భక్తితో స్వామీ ! నీయునుగ్రహము క్రితకై ఈనాడు ప్రతము చేయుచున్నానని సత్యనారాయణునికి విన్నవించుకొని, మండ్రాహ్లా సమయమున చేయవలసిన కర్మానుష్ఠానములు నిర్వర్తించి, సాయంకాలము తిరిగి స్నానము చేసి, రాత్రి ప్రారంభమున శుభ్రముగా అలికి, మ్రుగ్గులు పెట్టిన పూజా స్థలమున పీఠము పెట్టి, దారిని నూతన వస్త్రమును పలచి, బియ్యము వెణి మధ్య భాగమున కలశమునుంచి వస్త్రముతో అలంకరించి, ప్రత్యేకముగ వరుణ దేవుని అర్చింప వలెను. సత్యనారాయణస్వామి ప్రతిమను పంచామృతములతో, అభిషేకము చేసి, పూజానుంటుపమునుపెట్టి, విష్ణుశ్మరుని, లక్ష్మీనారాయణులను, పార్వతి పరమేశ్వరులను, నవగ్రహములను, ఇంద్రుడు మొదలుగా(గల అష్టదిక్పాలకులను నవలివారముగ నావాహనము జేసి అందఱిని షోడశోపచారములతో పూజింపవలయును. ఈ ప్రతము నది తీరమునగారి, దేవాలయమునగారి చేయుట ఉత్తమము.

ఈ ప్రతమును అన్నివర్షముల వారును, అన్ని కులముల వారును ఆచరింపవచ్చును. స్త్రీలు, పురుషులు(దంపతులు), పిన్నలు, పెద్దలు ఎవరికి అవకాశము కలిగినప్పుడు వారు చేసుకొనవచ్చును. వేదమంత్రములతో, పారాణిక మంత్రములతో ఎవరికి సాధ్యమైన విధమున వారు ప్రతము నాచరింపవలయును. అవసరమును బట్టి దివిసమునైనను ఈ ప్రతము చేయవచ్చును. ప్రతసమయమున బ్రాహ్మణులను, బంధువులను పిలుచుకొని, అరటిపండ్లు, కొబ్బరికాయలు, అవునేయి, అవుపాలు, పూలు సంపాదించుకొని పూజానింటి, గోధుమ రత్న పంచదార సమానముగ(శేరుంపిపు-1 1/4చొ॥) చేర్చి ప్రసాదమును సిద్ధముచేసి, స్వామికి నివేదన చేయవలయును. ప్రతము పూర్తయైన పిమ్మట బ్రాహ్మణులకు యథాశక్తి దక్షిణిచ్చి, కథను శ్రద్ధగా విని ప్రసాదమును భక్తితో స్వీకరించి, బంధుమిత్రులతో గూడి భోజనము చేసి, ఆరాతియంతయు భగవంతుని ప్రీతికొఱకు స్మృత్యగిజాదికములతో స్వామిని

సేవించుచు, ఇంటికి చేరవలయును. ఇది భూలోకమున విశేషించి, కలియుగమునందు కోరిన కోరికలను పొందుటకు మిక్కిలి సులభమైన మార్గము. ఈ ప్రతము లోభమును విడిచి, యథాశక్తి ఆచరించుట ఉత్తమము. ఇట్టి ప్రతమముల వలన విశరణగుణములవడి పుణ్యశిలమేర్పడును. (పూర్వమీ ప్రతము చేసి ఫలితమును పొందిన వారిని గూర్చి చెప్పటవలన విన్నవారికి, భక్తి విశ్వాసములు కలుగును. ప్రతభావము నిరూపితమగును. కావున నార్యుఁ డడిగినదానికి సమాధానముగా విష్ణుమూర్తి ఆకథలట్లు చెప్పచున్నాడు.

పూర్వము కాశీ పట్టణమున నొక ఉత్తమ బ్రాహ్మణుడు దాలద్వయభావమున బాధపడుచు, నిత్యము భిక్షకై తిరుగుచుండుటఁజూచి కరుణాంతరంగుడైన భగవంతుఁడు ఆతనికి వృద్ధ బ్రాహ్మణ రూపమున దర్శనమిచ్చి ప్రతము నుపదేశించి, చేయు విధానమును వివరించెను. అతడట్లు చేయుటకు సంకల్పించుకొనినంత మాత్రముననే ప్రతమాచరించుటకు తగినంత ధనము అనాటి భిక్షాటనమున లభించినది. అందుకు సంతోషించి, ప్రేక్షతోనతడు బంధుమిత్రులతోఁగూడి ప్రతమాచరించుట వలన సకల దుఃఖములు తొలగిపోయి, సకల సంపదలును కలిగినవి. అప్పటి నుండియు ఆ విప్రుడు ప్రతి మాసమునందును సత్కనారాయణ ప్రతము నాచరించి సర్వపాపములనుండి విముక్తుడై సర్వ సుఖముల ననుభవించి తుదకు, స్వామి అనుగ్రహమున దుర్గమైన మోక్షమును పొందెను. ఈ ప్రతమాచరించిన వారు ఆ బ్రాహ్మణునివలె దుఃఖ విముక్తులై సుఖింపగలరు. అని నారాయణుఁడు నారదునకు చెప్పెనని, నూతుడు శౌనకాదులకు వివరించెను. అది విన్నశౌనకాదులు ఓ మహాత్ముఁడై ఆ బ్రాహ్మణుని వలన తెలుసుకొని, ఎవరెవ్వరి ప్రతము చేసినారో వివరింపుమని సూతమహర్షిని అడిగిరి. అటుపే ఇట్లు చెప్పెను.

ఒకప్పుడు ఆ బ్రాహ్మణుఁడు బంధువులతో, స్వజనులతోఁగూడి యథా శక్తిగా, ఈ ప్రతము చేయుచున్న సమయమున కట్టిలమ్మకొని జీవించు శ్రామికుఁ డొకఁడు దాహము(త్రాగునీరు) కొఱకు కట్టిలమ్మపు బీభత్స నుంచి, విప్రుని యింటిలోనికి వచ్చి అతడు చేయు ప్రతమునుజూచి, నమస్కరించి, ఆప్రతమును గూర్చి వివరముగా అడిగి తెలుసుకొని తీ సత్కనారాయణ స్వామి ప్రతము ఆచరించిన వారికి కోరికలు సిద్ధించును, సకల్సర్వధర్మములు కలుగు నని విని సంతోషముతో, దాహము తీర్చుకొని, ప్రసాదమును తీసుకొని, భోజనము చేసి, ఇంటికి వెడలెను. మరునాడు కట్టిలమ్మపు నెత్తిపెట్టుకొని వీనిని అమ్మగా వచ్చిన ధనముతో తీ సత్కనారాయణ స్వామి ప్రతము చేయుదునని సంకల్పించుకొని పట్టణమునకు పోయి కట్టిలు అమ్మగా స్వామి అనుగ్రహమున నా దినమున రెట్టింపు ధనము లభించినది. అందుల కతడు మిక్కిలి ఆనందించి అరటి పండ్లు, చక్కెర, నేయి, పాలు గోధుమ రవ్య మొదలగు పూజా సామగ్రి కొని, యింటికి వేరి, బంధుమిత్రులను జిలిచి, విభి, విధానముగా ప్రతమాచరించి, ఆప్రత ప్రభావము వలన ఇహలోకమున

ధనమును సుఖమును, సంతతిని, సంతోషమును పొంది తుదకు సత్కపురమునకు చేరెను. మఱియు పూర్వము ఒకప్పుడు సత్కవారియు, జితేంద్రియుడును అయిన ఉల్కాముఖుఁడను రాజు, అనుకూలవతియైన భార్యతో గూడి భద్రశీలానదితీరమున తీ సత్కనారాయణస్వామి ప్రతము నాచరించుచుండగా అపారధనముతో వ్యాపారమునకై నది మార్గమున ఓడలోఁ బ్రయాణించు సాధువొకడు ఆ సందర్భమునుజూచి, నావను, తీరమున నిలిపి రాజును సమీపించి, భక్తి ప్రదలతో నీవు చేయుచున్న ఈ ప్రతమమియని కుతూహలముతో ప్రశ్నించెను. మిక్కిలి ప్రభావముగల సత్కనారాయణ ప్రతము పుత్రసంతానము కొఱకై చేయుచున్నారని రాజు సమాధానము చెప్పెను. అది విన్న సాధువు నాకును సంతతిలేదు. బిడ్డలు కలిగినచో నేనును ఈ ప్రతమాచరింతునని ప్రతిజ్ఞ చేసి, వ్యాపారము వృద్ధి చేసుకొని, అసంపదముతోనిండికి వేరి, సంతతినిచ్చు నా ప్రతము సంగతి భార్య లీలావతికి చెప్పి మన కోరిక నెఱవేరినచో ప్రతము చేయుదునని పలికెను. భార్య సంతోషించెను. భగవదనుగ్రహమున అచారకాలముననే వారికి ఒక కుమార్తె కలిగెను. శుక్ల వక్షమున చంద్రునివలె దినదిన ప్రవర్ధమానయగు ఆ కుమార్తెకు వారు కలాపతియని నామకరణము చేసి, ప్రేమతో పెంచుకొను చుండిరి. అప్పుడు లీలావతి మధుర వచనములతో భర్తను స్వామిప్రతమాచరింపుడని కోరుచు, కర్తవ్యమును గుర్తు చేసెను. లోభగుణముగల సాధువు అదియనివనరమగు ధనవృద్ధులముగా భావించి ఏకముగా కుమార్తె వివాహ సమయమున ఆ ప్రతము చేయుదమని భార్యను సమాధాన పఱచి, వ్యాపార వ్యవహారములలో మునిగిపోయెను. కాలచక్రము గిరున తిరిగి, అలోచించి, చూచునంతలో కలాపతికి పెండ్లి ఈడు వచ్చినది. కుమార్తెకు తగిన వరుని వెదుకుటకై సాధువు దూతలను నియమించెను. వారు పోయి, కాంచన నగరమున నుండుడు, గుణవంతుడు అయిన యొక వశిష్ఠ పుత్రుని జూచి, మంచి సంబంధముని యొందంచి ఆతనిని తెచ్చిరి. సాధువు అగ్నివిధముల యోగ్యుడైన అబాలునికి తన కన్యనిచ్చి వివాహము చేసెను. సాధువు దుర్దృష్టవశమున ఆ పెండ్లి నందడిలో ప్రతము చేయుట మఱచి, స్వామికి కోపము తెప్పించెను.

ఆ తరువాత, వ్యాపార నిపుణుడైన సాధువు, అల్లునితోగూడి సమద్ర తీరమునగల రత్నసానుపురమునకేగి, వ్యాపారము నిర్వహించుచుండెను. రమ్మమైన ఆ పట్టణమునకు చంద్రకేతువు రాజు. అంతలో స్వామి, తన మాట తప్పిన ఆ షాపుకారునిజూచి, అతనికి దారుణము, కలిసేము అయిన దుఃఖము కలుగునని శపించెను. ఇంతలో రాజగృహమున ఆ దినము దొంగలు ప్రవేశించి, ధనమవహరించిరి. రక్షక భటులువెంటడించ, వారు ఆ ధనమును వర్తకులవద్దబదిచి, తప్పించుకొని పారిపోయిరి. భటులచటికి వేరి, రాజధనమునుజూచి, వారేదొంగలనిభావించి, బంధించి, రాజకడకు గొని పోయిరి. దొంగలము కాము అని తామెంతగా విన్నవించుకొనెను, రాజునినక,

విచారింపక, వారికి కఠిన కారాగార శిక్ష విధించెను. వారి ధనమంతయు రాజు స్వాధీనము చేసుకొని, కోశాగారమునజేర్చెను. సత్కదేవుని శాపవశమున అప్పేన్నుని యింటిలో దొంగలుపడి ధనాధికమును దోచుకొనిపోయిరి. అతని భార్యబిడ్డలు అనేక కష్టముల పాలై, అధి, వ్యాధులతో బాధపడుచు, అకలి దప్పికలతో పీడింపబడుచు, అన్నమునకై యింటింటికి తిరుగుచుండిరి. దైవ కృతమున కన్యాశుమల లేదను పెద్దల మాటకెదియే నిదర్శనము. ఒకనాడు కళావతి అకలితో అన్నమునకై ఒక బ్రాహ్మణుని యింటికిగిరి, అచట జరుగుచున్న స్వామి ప్రతమును జూచి మ్రొక్కి, కథవిని ప్రసాదమును స్వీకరించి, భోజనము చేసి రాత్రి పొద్దుపోయి, యింటకి చేరెను. అవ్వడాత్తల్లి కుమార్తెను 'ఇంతరాత్రివఅకెక్కడ నుంటి' వని ప్రశ్నించెను. కళావతి బ్రాహ్మణునియింట కోరిన కోరికలు దీర్చు తీసత్కనారాయణప్రతము జరుగుచుండుట జూచి, కథ విని, ప్రసాదమును భుజించి, వల్లెతినిని పలికెను. అదివిని లీలావతి సంతోషించి, దైవాపరాధమున తమకు జరిగిన యనర్థమును గుర్తించి, ఇదియంతయు భగవంతుని మాయావిశేషముని గ్రహించి, బంధుమిత్రులను గూర్చుకొని చేతనెంతలో భక్తితో ప్రతమాచరించి, "స్వామి! మమ్ము మన్నించి, భర్తయు, అల్లుడును క్షేమముగా నిల్చుజేరునట్లు దయతో ననుగ్రహింపును" ని ప్రార్థించెను. అందుకు సంతృప్తుడైన స్వామి ఆ రాత్రి చంద్రరేఖ మహాహాసకు స్వప్నమున దర్శనమిచ్చి, అకారణముగ బంధింపబడి, నీ కారాగారమున ప్రుగ్గుచున్న వణిగ్గురులను విడిపించి, వారి సొమ్ము, వారికిమ్ము, లేనిచో నీవు సర్వనాశనమయ్యెదవని చెప్పి అంతర్ధానమయ్యెను.

మఱునాడుదయము రాజు, మంత్రి పురోహితాదులతో సభజేసి రాత్రి తనకు వచ్చిన కల వారందఱికి వివరించి, వారి సలహాతో ఆ వ్యాపారులను బంధవిముక్తులనుజేసి, సభకు పిలిపించెను. "రాజు నాడు విచారింపకయే శిక్ష విధించెను. నేడు నేర విచారణ చేసి, తమకెంతటి శిక్ష విధించునో" యని వారు భయముతో వణుకుచుండిరి. అవ్వడా రాజు వారితో "మీకు దైవ ప్రాతికూల్యముచే నిట్టి దుఃఖము సంభవించినది. ఇంక మీకెట్టి భయమును లేదు. మీమ్ములను నిర్దోషులుగా గుర్తించి విడిచి పెట్టుచున్నాను"ని చెప్పి వారికి క్షుర కర్మ చేయించి, నూతన వస్త్రముల నిచ్చి ఆదరించి, వారి వద్ద స్వాధీనము చేసుకొన్నదానికి రెట్టింపు ధనమిచ్చి సంతోషపెట్టి గౌరవముగా సాగనంపెను. అనందముతో ఇంటికి ప్రయాణమైపోవుచుండ, స్వామి వారిని యందేమేమి సామానులున్నవి? అని ప్రశ్నించెను. ధనగర్వముతో వారు అతనిని పరిహాసమాడుచు "ఓ సన్యాసీ! మా వడవలో ఏమున్న నీకెందులకు? అవహరించుటకు నీవు ఆలోచించు చుంటివావని? ప్రస్తావనము నావలో అకులు, తీగెలు మాత్రమే ఉన్నవని సమాధానము చెప్పిరి. అదివిని అతడట్లేయగుగాకయని పలికి, కొంత దూరముపోయి ఒక చెట్టు క్రింద కూర్చొనియుండెను.

ఇంతలో నావ నీటిపై తేలుచుండుటచే లోనికితొంగిచూచి, ధనము మూటలుంచినచోట అకులు, తీగెలు ఉండుటచే అవేదనచెందుచు సాధువుమూర్తికి కొంతసేపటికి లేచి, ఏడ్చుచుండెను. అప్పుడతని అల్లుడు మామను జూచి "ఇవ్వజేడ్చుట వలన ప్రయోజనమేమియు లేదు. ఆ సన్యాసి ముసమాతని ప్రార్థించిన ధనము తిరిగి లభించు" నని చెప్పెను. అప్పుడు వారతని సమీపమునకేగి, విషయమున నమస్కరించి, "మా అపరాధమును మన్నింపు" మని అనేక విధముల వేడుకొనిరి. ఆ సన్యాసీ "నీవు నా ప్రతము చేయుదునని ప్రతిజ్ఞ చేసి, మాటతప్పి చేయనందువలన మీకు ఇట్టి కష్టములు సంభవించె"నని పలికెను. ఆ మాటలు విని సాధువు అతనిని భగవంతునిగా తెలుసుకొని ఈవిధముగా స్తుతించెను.

"మహేశ్వర! బ్రహ్మాది దేవతలే, నీ మాయచే మోహితులై లోకములకు అడ్డుడవు, ఆరాధ్యుడవు అయిన నిన్ను యథార్థముగ తెలియలేకున్నారు. నామ గుణ, రూపములకు అతిశుభద్రవైన నిన్ను గుర్తించుటకు అజ్ఞుడనైన నేనెంతవాడను. నా యథాశక్తి నిన్ను ఆరాధింతును. నా ధనాదులను తిరిగి నాకు ప్రసాదించుము. జగద్రక్షకండవైన ఓ వుండలీకాక్షా ! నిన్ను శరణువేడుచున్నాను". ఇట్లు భక్తితోచేసిన ఆ ప్రార్థన విని, సంతృప్తుడైన జనార్దనుడు వానికి నాంధ్రాక్షార్థములిచ్చి యచ్చటనే అర్చిస్తుండయ్యెను. అంతనా సాధువు అల్లునితో గూడి, నావలోనికి పోయి, తమ ధనమంతయు యథాస్థానమున నుండుట జూచి, సంతసించి, దైవము కరుణించెనని విశ్వసించి, స్వజనులతోగూడి సంతోషముతో ప్రతమాచరించుటకు సంకల్పించి, ప్రయాణమై, కొంతదూరము వయసించి రక్షపురము సమీపించినందున, చూచుటకై నదీతీరమునకు వెడలిను. ప్రసాదమును మఱిచి వచ్చినందునకు తోచించి, ఆ స్వామి మహిమచే, అల్లునితో కూడిన నావ ఆ నదీతీరముననే తిరోధానము చెందెను (కనబడలేదు). నావ మునిగిపోయినదని వారందఱు భావించిరి. పూర్వమెన్నడు ఈ ఒడ్డున నావ మునిగిన సంగతి వినలేదని, తాము చూడలేదని అచటివారెల్లఱు అశ్చర్యమందిరి. భర్త కనబడనందుకు దుఃఖించుచు, కళావతి తాను సహగమనము చేయుటకు సిద్ధపడెను. కుమార్తె భయమునుచూచి, లీలావతి ఆమెను కౌగిలించుకొని రోదించుచుండెను. ఇది జూడగ్గు చూచిన సాధువు "సత్కదేవుని లీలలు మీక్కిలి అశ్చర్యకరములు.

వినుబడునట్లు బిగ్గరిగా చెప్పి భూమిపైబడి తీసత్వనారాయణునకు దండ ప్రణామము లాచరించెను.

దీనావసుడైన భగవంతుడు అతని ప్రార్థనమూలకించి సంతుష్టుడై "నీ కుమార్తె ప్రతమాచరించి, ప్రసాదమును స్వీకరింపక విడచి వచ్చినందులకే ఈ కష్టము కలిగినది. ఆమె శీఘ్రమే యింటికిపోయి, ప్రసాదమునును భుజించి వచ్చినచో, కళావతి భర్తను పొందగలద"ని ఆకాశవాణి రూపమున తెలియజేసెను. కళావతి భగవంతుని ఆదేశము ననుసరించి ఆ విధముగా చేసి, భర్తనుగొంచి, సౌభాగ్యవతియై సంతోషించెను. సాధువు ఆనదీతీరముననే బంధు, మిత్రులతో గూడి ప్రతమాచరించి, ధనముతో, బంధుగణముతో గృహమునకు చేరెను. అప్పటి నుండి జీవితాంతము ఆ సాధువు, పార్థమియందును, రవిసంక్రమణమునందును సత్వనారాయణుని పూజించుచు, ఇహలోక నుభవముల ననుభవించి, దేవశీంతమున సత్పురుషునుచేరెను.

మహర్షులారా ! మఱియు నొక కథ వినుడు. పూర్వము తుంగభద్రజాతను రాజు ప్రజలను నుభవముగా పరివోలించుచుండెను. అతడు ఒకనాడు అడవి కేగి, పెక్కువృగములను వేటాడి, అలసిపోయి, విశ్రాంతికి ఒక చెట్టుక్రింద కూర్చుండెను. ఆ సమీపమున గోపాలురు కొందఱు భక్తితో సత్వనారాయణస్వామి ప్రతమ నాచరించి, రాజునకు ప్రసాదము తెచ్చి యిచ్చిరి. ఆభిజాత్యముచే గర్వితుడైన ఆరాజు వారిచ్చిన ప్రసాదమును తృణించి, పురుషునకుపోసియెను. అంత సత్వదేవుని ప్రభావమున నాతడు సర్వమును కోల్పోయి పశ్చాత్తప్తడై తిరిగివచ్చి ఆగోపాలురతోగూడి, ప్రతమాచరించి భక్తితో ప్రసాదమును, భుజించి, ధనపుత్రాదులను, రాజ్యమునునుపొంది, ఇహనాథుల ననుభవించి, తుదకు స్వామి యనుగ్రహమున సత్వపురుషును చేరెను.

పరమదుర్గభిమైన ఈ ప్రతమ చేసినను, ఈ పుణ్య కథ విన్నను భుక్తి, ముక్తులు కలుగును. ధన ధాన్యాదికములు వృద్ధిచెందును. దరిద్రుడు ధనమును పొందును. బంధుతుడు ముక్తుడగును. భీతునకు భయము తొలగును. దైత్యము కలుగును. విశేషించి కలియగమన సత్వప్రాజానము నులభింపుగా ఫలించును. కావున ఓ మునులారా ! ప్రతమ చేయవలసిన అవసరమును, ప్రతవిధానమును, ఆ ప్రతమ యొక్క మావశ్య్యమును, చేయుటవలన కలుగు ఫలితమును వివరించుతిని. ఆస్వామినే, కొందఱు సత్వశుభనియు, సత్వనారాయణుడనియు, సత్వదేవుడనియు, వ్యవహరించురు. సనాతనుడైన ఆశ్రీమహాశిష్యువు కలియగమన అనేక అవతారములెత్తి ఏరూపమునకొలిచినను, ఏనామమున పిలిచినను భేదములేక భక్తులందఱును, కాపాడుచు, వారితోర్కలు తీర్చుచుండును. ఈ కథ విన్నవారికి, ప్రతమ చూచినవారికి పాపములు నశించి, సత్వదేవుని ప్రసాదము లభించును" అని సూతుడు చెప్పెను. ఐదు అధ్యాయములతో గూడిన, ఈ కథ స్కాంద పురాణమున గేహజాగరణమునందు చెప్పబడినది. సర్వము సమాప్తము.

శ్రీ సత్వనారాయణ-చతకము అష్టపరక్షేత్రవిశేషములు

తీరమ్ముండు రహూద్వహుండు, సతమున్ క్షేత్రంబు రక్షింప, లోకారాధ్యుండవు నీవు, సత్వవతి వామాంకంబునన్, భక్తమం దారుండిశ్వరుండల్లి దక్షిణదిశన్ భాసింప, గొల్బుండి నా వారతాల్లిని, భక్తపాలనము సేయన్, సత్వనారాయణా!

1

పంపాతీర్థ జలంబులన్ మునిగి, సర్వక్తుల్, భవద్వైభవం బింపొరన్ గనులార నారయఁ గరం బిష్టార్థముల్ గూల్చి పా లింపన్ జాలెడు వాడవీవని, భవల్లీలా కథల్ మోదమున్ బెంపన్, ద్వారముఁజేరిరయ్య! కనరావే, సత్వనారాయణా!

2

ధరనెల్లప్పుడు శిష్టరక్షణముఁబ్రాధాన్యంబుగాఁబూని, సు స్థిరతన్ బాలనఁజేసి, ధర్మముఁబ్రతిష్ఠింపన్, బ్రతాపంబునన్ బందేజః ప్రకరంబు నొంపఁ దరలింపన్ వీర నామంబుఁ దా ల్లి రమాకాంతుండవైన నిస్సాలిచెదన్ శ్రీసత్వనారాయణా!

3

ఖలులై, చంచలులై, బలప్రమరులై, గర్వాంధులై రాక్షసుల్ చెలరేగన్ జగముద్ధరింపఁ బరులన్ శిక్షింప నుగ్రాకృతిన్ గలవెన్నో యవతారముల్ గతమునన్, గల్కాణసంపత్తిభ క్తులఁబ్రోవన్ బ్రభవించితివె, నినుగొల్పన్, సత్వనారాయణా!

4

నియతిన్, వేయిప్రతంబు, లొక్కతతినేనిన్, జేయఁగఁజాలు, నా లయముందున్, ప్రతచిత్రముల్ నలుదిశల్ వ్యాపింప, నిర్మించి, రెం తయు వైశాల్యముఁగల్గె ముండవములన్, దద్వైభవం బెప్ప, తా రయమెందున్ భువనావసప్రవణ భీరా! సత్వనారాయణా!

5

ఫలభాయంత్ర మహత్త్వమోఽ! తలంపన్, భానూదయంబైన వే శల సూచించుఁ గ్రమంబునన్ బగదీకాలం బెప్ప, డెన్నెన్ని గం టలా లెక్కించుఁ, బరాశ్చరుండెటుల, సంతర్కృణ్ణి వెళ్ళించు, నట్లలరున్, శాస్త్ర మమోషు, మద్భుతమునయ్య! సత్వనారాయణా!

6

స్తుతమై, శాశ్వతమై, ప్రపంచమయమై శుద్ధంబు, బుద్ధంబునై
వెతలంబీదైది దైవమై పాలుచు, నీ విశ్వాత్మ భావమ్మునా
మతి కుఱివొంపంగ శక్తమానాఁకా? మహామాయాప్రభావంబుననె;
నతులన్ నన్నుతులన్ భజింతు వినుమన్నా! సత్యనారాయణా! 7

ప్రతమావశిష్ట్యము

ఇతరావేక్షలుమాని, నిర్మలమనోవృత్తిం, బిలిత్రంబు, నీ
ప్రతమున్ విన్నను, జేసివనన్, దలఁచినన్, భక్తాళకిన్ వాంఛిత
ప్రతతుల్ దీటు, ననంతదివ్య భువన స్వారాజ్య సంసిద్ధియోఁ
బితగాభీశతురంగ! నీలఘనరూపా! సత్యనారాయణా! 8

చిరకాలమ్ము ప్రతమ్ము సల్పుచు, మనస్వీమం బ్రతిష్ఠించి, నీ
చరణాబ్జంబుల నర్చనసేతు తపస్సంపన్నులన్ గన్న నే
దురితంబుల్ దురహస్సలున్ గలుగ, వర్ధుల్ పూర్ణ సంతృప్తిలా
దురు, సంసారుల దుఃఖముల్ దొలఁగు సాధు! సత్యనారాయణా! 9

నీ నామంబు వచించినన్, దలఁచినన్, నీరూపు భావించినన్
ధ్యానింపన్, ప్రతమాచరింపఁగనులన్నెన్నన్, గభరీవిన్న న
మ్మునంటొన్నబ్రహ్మదమున్ బనినఁ గావ్యంబుల్ ఫలించున్ శుభం
బానందంబు ఘటిల్లు, సజ్జనశరణ్యా! సత్యనారాయణా! 10

నానారూపములన్ భరించి, భరణీనన్, బెక్కు క్షేత్రంబులం
దానందంబు ఘటించ, భక్తుల కవేకాభీష్ట సంపాదిస్తే
జ్ఞాన క్షేయములందభేదమగు, నిన్ సర్వాత్మ నేరీతిదా
ధ్యానించున్ దదుపాస్మ్యగా నగుదువయ్యా! సత్యనారాయణా! 11

సదయించై భువనాజ నారదుఁడు సంచారంబుఁగావించుచున్
దుది, భూలోకముఁజేరి, వారల మహర్షులుంబు లీక్షించి, యా
వదద్రష్టించు నుపాయ మెట్టి? యని నిన్బ్రాల్చింపఁగా, సర్వసం
పదలన్గూర్చెడు నీప్రతంబొసంగి తప్పి! సత్యనారాయణా! 12

చాతుర్వర్ణ్యమువార లీ ప్రత ముత్సం, బాచరింపం, దగున్
శ్రోతస్మాద్దరిధిన్ బ్విజుల్, తదితరుల్ సైణంబుఁ బొరాణికం
బా, తంత్రంబున సేయ, నందఱకు నర్చ్య వాంఛితార్థంబులన్
జేతోమోద మెల్లఁగూర్చును బ్రహ్మన్, సత్యనారాయణా! 13

కృతపాపాఘరిధిన్ దరిద్రుఁడయి క్షుత్త్య *దీడ దుఃఖించుచున్
బ్రతినిశ్చంబుఁ బరిభ్రమించు బ్విజునిన్ రక్షించు వ్యాజంబుసన్
ప్రతమున్, జేయు విధానమున్ దెలుపవే, వాఁ డట్ల సేయంగ, గృహ
మతి, సంపన్నివహంబులీయవె, మహాత్మా! సత్యనారాయణా! 14

ఎరమోత్సాహముతో ప్రతంబు నొనరింపన్ భద్రశీలాతటిన్
గురుచృద్ధ ప్రముఖాప్త బంధుజనముల్ గూడంగ, సద్భక్తి భూ
ధరుఁడుల్కా ముఖుఁడర్చనల్ సలిపినన్, ధర్మాత్మ నవ్వాని, కా
దరపూర్వంబుగ నీష్ఠితంటొనంగి, తాద్యా! సత్యనారాయణా! 15

“నాకున్ సంతతి కల్గినన్ ప్రతవిధానంబాచరింతున్” శ్రితా
నేకాభీష్టవరప్రసాదనచణా! నిక్కంబుగా” నన్న వై
శ్వాకల్పన్, దదభీష్టదాన పరిపుష్టినందుఁగావించి, దే
వా! కాపాడితి, నీ జగంబు నుతియింపన్, సత్యనారాయణా! 16

ప్రతమున్ జేయక కాలమున్ గడుపుచున్ వ్యాపారర్హస్థిన్ గృత
ఘృత వర్తించున, షాపుకారు, నెలమిన్ గష్టాల పాల్గొని, స
మ్మతితో నాతిని భార్గవేయు వివతిన్ మన్నించి, కాపాడి, యా
తత సంపత్త్యమువేతుఁ జేయవె? మహాత్మా! సత్యనారాయణా! 17

సెరికిం ద్రోవ్వి, నినున్ దృఙించి పారపాచ్చంబాడ నాపత్తరం
పర పాల్గొనితి, వంతలోఁదెలిసి తద్వైశ్చ్యం డవత్సంబు, నీ
చరణంబుల్, శరణంబువేడిన, నభీష్టప్రాప్తిఁగావించి తీ
వరయన్, దాసునితప్ప దండమునఁబోదా? సత్యనారాయణా! 18

* క్షుత్త్యదీడ = ఆకలి దప్పికలతో బాధపడుచు

పతి రాకన్ విని, మోగదమున్ గని, ప్రతప్తారంభమున్జేసి, క
త్వతనాపూజ ముగించి రవ్వనుచుఁదా నూచించెఁ దద్వైశ్య ప
త్తి తదానందమునన్ బ్రసాదముఁబొనర్చెకున్గఁ దద్దర్శనా
వ, తిరోధానముఁజెందె నీమహిమ; దేవా!సత్వనారాయణా!

19

గగనంబందు ధ్వనించె సత్వమగు వాక్యంబొండ, "వైశ్యుండ!శీ
మ్రు గతిన్ నీసుత నాప్రసాదమును దాఁ గైకొన్నదద్దర్శగా
నఁగ వచ్చున్ నిజ"మంచు; నామెయు,ననంతప్రాభున్ నున్నజిం
వఁగ, సౌభాగ్యమునన్ పతింగనె; మహాత్మా! సత్వనారాయణా!

20

గోపాలు,ర్వతహావలించి, మది నీకున్ మ్రొక్కి, సర్వశ్రీతో,
భూపాలుంగని, నీ ప్రసాదమిడినన్ మూర్ఖస్వభావంబుతో
నా పాపాత్ముఁడు దానిబీడి, చని, సర్వార్థంబుఁగోల్పోయి,ని
న్వాపద్ధాంధపు భక్తిఁగొల్పి మనఁడొక్కఁగసత్వనారాయణా!

21

ధనికుల్ పేదలుఁజెన్నపెద్దలను, భేదంబేది లేదీప్రతం
బోనలంపన్, స్థిరభక్తిఁగొల్పఁగ నితాంతోత్సాహులా వారికిన్,
ధనధాన్యంబులు, శాంతిసంతతులు, విద్యావైభవంబుల్, బలం
బును, శౌజ్వింబు, జయంబుఁగల్గు సతతంబున్, సత్వనారాయణా!

22

దయయున్, ధర్మము,దాన,మూర్తజనసంతానంబు, సత్వంబు,ని
ష్ఠయుమో జ్ఞానము, పుణ్యసంపదయు, సత్సంగశ్రమ్యమెన్నఁజిత్తెం
బ్రియులై పొంది, సుఖింతురేయెడ,భవద్వివ్శాంప్రసేవారతిన్
జయ,మంత్రహామఁగల్గుభక్తులు; మహేశా!సత్వనారాయణా!

23

కలఁడొక్కండె పరాత్పరుం,డతఁడు తక్కున్ వేఱు లేదెవ్వరున్,
జలమూకాశమునుండి భూమిఁబడి, తా,సర్వంబు, సంద్రంబుఁజే
రు లలిన్, మూర్ఖులనేకమైన, నలరారున్దేజమొక్కండెనై
యిల నేరీతి నమస్కరించును నీదే; సత్వనారాయణా!

24

భువిపైఁజీవమువెట్టి, వస్త్ర మెలమిన్ భూషించి, జియ్యంబు నిం
పి, విశిష్టంబుగ నష్టదిక్పతుల నావేశింపఁగాఁజేసి, గౌ
రవ భావంబున, నా,నవగ్రహములన్రావించి, బ్రహ్మన్ యజిం
చి, వరాభీష్టములిచ్చునిన్నఁగొలుతున్,తీసత్వనారాయణా!

25

కవి-నాహిత్యము

రసవత్కావ్య మొనర్పఁబూని, కవి, ప్రారంభంబునన్ నీదు పా
ద సరోజవృక్షులు,సావధానమతియై ధ్యానింప, విజ్ఞాన దీ
ప్తి, సమాజవృక్షున నిల్చి, భూలగుణముల్ బెంపొందఁభూషించు, దు
ర్యోసనంబుల్ దొలగంగఁజేయు, శుభమొప్పన్ సత్వనారాయణా!

26

కవితాపర్వమెఱింగి, కావ్యముఁజమత్కారప్రధానంబుగాఁ
గణితల్ విశ్వజినీనమై వెలయు సంస్కారంబులన్ బ్రోదిఁజే
సి, విశిష్టంబగు ధర్మమార్గమున వాసీన్, జాతికిన్ నీతి, రీ
తి, వివేకంబును జూపినన్ శుభము కాదే, సత్వనారాయణా!

27

అవిశీతిన్ దునుమూడి, రీతిఁదెలుపన్, వ్యామోహమున్ బాపి,వా
స్తవమున్ జాప, శుభాస్వదంబయిన గాథల్ నెప్పి, సద్వృత్తి నే
ర్చి, వివేకంబుఁబ్రతిష్ఠింపఁగలవారేలేరు, యోజించినన్
గవియొక్కండె సమర్థుడీ జగతి నొఁగా, సత్వనారాయణా!

28

లోక వృత్తము

సోరాచార విచార దూరుఁడగుచున్ సంసారి, కంసారి! దు
ర్వారప్రాకృతబుద్ధి, లోకవిషయ వ్యాపారలోలత్వ మే
పారన్, ఘోర భవాఙ్గఁ గ్రుమ్మరు నవిశ్వాసమ్మున్, గ్రన్థనన్
బారంబెయ్యట నేర, డేవిధియు, దేవా! సత్వనారాయణా!

29

ఆరాటం బది యేటి,జేటికి వృధా ప్రారంభ సంరంభ, మీ
భారంబేటికి, మాటి కీకుటిల భావంబేటి, కీపాటి సం
సారంబేటికి, నిన్ ప్పరింపఁగల సంస్కారంబు లేకున్న నె
వ్వారైనన్ దలయించిరే? భవము; దేవా! సత్వనారాయణా!

30

కామ క్రోధ మదాదున్, గల వివేకంబెల్లగోల్పోయి, యా
రామక్షేత్ర కళత్ర పుత్ర పశుమిత్రవ్రాతమే, శాశ్వతం

బై, మోదంబు ఘటిల్లజేయునను, పేరాసం బ్రవర్తింతు, రె
ట్టి మాయున్ దరలిపడేసిదహిస్సామి! సత్యనారాయణా!

31

గజరాజుల్, భుజగాధినాథులు, విహంగప్రాతముల్, భానుడున్
రజనీవల్లభుడున్, గ్రహహేళి, నిజప్రారంభులై, కుందగ
బ్రజ లీక్కించియు, వైష్ణవూరయక, గర్వసృష్ట వర్తించుచున్
నిజప్రార్థముగా, దలంచెదఁ బ్రాంతిన్, సత్యనారాయణా!

32

మణులున్ మాన్యములేల? నీడు పద పద్మంబుల్ భజింపన్, జితై
పణులై, పొందరె ముక్తిసంపద, నవశ్శం, బీ రహస్యం, బమ
ర్షణులై, యారయ లేరు పామరులు, ధర్మంబున్ బ్రబోధించి, ర
క్షణ సేయందగు, దుష్టశిక్షణవఁ నీషా! సత్యనారాయణా!

33

కామక్రోధములెంతవారికినలంఘ్యంబొర? సర్వంబు మే
మే"మూదే, యభిలాషసంపదయు, "మన్నేరేనిగొదన్న నీ
భూమిన్, నిల్వఁగనేర్చురో" యను నహంబున్గల్గ ముర్ఖాళికిన్,
క్షేమం బెప్పిభినుండు, నిక్కమరయన్, శ్రీసత్యనారాయణా!

34

ఖల సంసర్గముజేసి, సద్విసయ సుస్కారంబు లేమిన్, దుర్మా
హలపాలై విహరించి, మాన మద గర్వారంభ సంరంభ సం
చలదాత్మవ్యసనోగ్రదాహ దహనజ్వాలానళిన్ గూలియున్,
దలపోయం దొక కొంత, నిన్న వలడంతన్, సత్యనారాయణా!

35

చదువంజాలిన మాత్రద్రవ్యహిమమున్ జల్పించి, తత్త్వంబు ని
ట్టిది యోసంచు, పచింపఁగల్గుదురె, పాండిత్యంబునన్ గర్వితుల్,
నదయాపాంగ! మదంతరంగమున నిచ్చల్ గూర్చి వర్తించి, నీ
పదపద్మంబులు గొల్చు భాగ్యమిడు, దేవా! సత్యనారాయణా!

36

వియవేళల, నేరికే వయసునం, దేరితి, నెచ్చొట, నే

యే యర్థంబులు, సంఘటింపఁగ దలం, తీ, వా క్రమంబొప్పఁగా
నాయావేళల, వారి కా వయసునం, దాదితి, నెచ్చొట, నా

యా, యర్థంబు, లపశ్యమున్ గలుగునయ్య! సత్యనారాయణా! 37

సకలప్రాణి సమూహముల్ సతతమున్ సౌఖ్యాబ్ధి నోలాడు కో
రిక సత్సంతము దుష్టపూర్ణముల వర్తింపన్ బ్రయత్నించు, బ్రూ
నిక నీసర్వము నిర్వహించు ఘనునిన్, నిస్సౌల్య, నిత్యంబు, వా
రికిఁబ్రాప్తింపవె? శాంతిసౌఖ్యతతులున్ శ్రీసత్యనారాయణా!

38

కలుముల్ లేములు, సౌఖ్యదుఖములుగల్గన్ బుణ్యపాపంబుల్,
తలచన్ గారణ, మట్టికర్మచయమున్ దట్టింప శక్తంబె? బొ
మ్మలు గావించి, విభిన్నపర్ణములు, ధర్మంబుల్, స్వభావమ్ములి
మ్ములగల్గించి, వివేదముల్ గనెదవేమో? సత్యనారాయణా!

39

మానప్రాణములన్ హరించుచు, నసన్వారానువృత్తంబులా
నానాజాతి విరోధముల్ సమసి, సానందంబుగా, నంద తి
ష్టానీకంబుల, నందుచున్, మహితవిజ్ఞానప్రదీపంబులై
మానంపందగు, జీవనప్రగతినివ్త్త! సత్యనారాయణా!

40

కఠకుంగుండెల, గ్రూరకృత్యముల, లోకంబాఱింబెట్టి నా
మొలలాటంపహి, భక్తులన్ మనుషహి, మూర్ఖాళి దండింపహి,
చిలునప్పుల్ వెదచల్లిహి, సుజనసంక్షేమంబు, బాటింపహి
చెఱలంద్రుంచి, ప్రశాంతినెక్కిలుపహి, శ్రీసత్యనారాయణా!

41

దేహశత్రుమహాబ్రహ్మదపడి, యుద్రేకంబులంబొంది, దు
ర్జీహంధస్థితి ధర్మమున్ గనరు, సంబుద్ధాత్మ! యవ్వారి ద
ర్మహంకారములన్ హరించి, పరతత్త్వంబున్ బ్రసాదించి, సం
దేహంబుల్ దొలగించి, జ్ఞానమిడు జ్ఞాంతిన్, సత్యనారాయణా!

42

తనకుం, దా వలయుంబు లల్లుకొని, తన్నద్దంబు నందుండి, లూ
త, నిజాంతోన్నదన్నట్టి " లోకమిదె, యేతన్నాత్తమేచాలు, నా"
కను భావంబున నంచరించుగతి, నిత్తం బుర్ది వర్తించుచున్
గనలేరెందును ధర్మమీ నరులు ప్రాణా! సత్తనారాయణా! 43

బహుజన్మానితమైన కర్మఫలముల్, బంధంబులై, దేహి, దు
స్సహ తాపత్రయదుఃఖముల్ గనుచు, నిచ్చల్, చచ్చి జిర్నించుచున్
స్వహాతీయుంబగు బ్రహ్మమున్, దలంపడెల్లన్, భోగభాగ్యాదులన్
బ్రహ్మాతంబైన మనంబుతో, మహితరూపా! సత్తనారాయణా! 44

తొలిజన్మంబునఁజేయు పుణ్యఫలమేదోగారి, త్వద్భావనా
బలసంపత్తి లభించె, స్వామి! యితరవ్యాపారముల్ మూని, ని
ర్మల చిత్తంబున నిష్కజించెదఁ గృతార్థత్వంబు సామర్థ్య ము
జ్ఞుల కీర్తిన్ గలిగింపవే కృపను; దేవా! సత్తనారాయణా! 45

సకలారంభములన్, నిరంతరము, మతేస్త్వాంతంబునం, దర్శ సి
ద్ధికిఁబ్రార్థించు, సమర్థుఁడేవనెడు బుద్ధిన్, భక్తమందార! తా
వక మూర్తిత్రయరూప, మీ భవనముల్ పాలింప జాలింప, యో
నికఁగొల్పింపగున్ నుతింపఁదరమా? నిన్, సత్తనారాయణా! 46

రవిచంద్రానలకాంతి సంతతులునేరంటోవు నిన్దోల, మా
ధవ! త్వద్రూప మహాత్మ తత్త్వమెదలో ధ్యానింప, భక్తాళి, కా
ర్తి మినాశంబగు, నవ్వయంబగు సుఖప్రీపాళి వర్ధల్లు, నీ
భువనామోదముఁగూర్చు దావకపదంబుల్, సత్తనారాయణా! 47

భయవిభ్రాంతి నడంచు, సత్తలిత మింపారన్ బ్రసాదించు, సం
శయపాశం బెడలించు, మించిశుభముల్ సంభించు, సద్వృత్తిఁగూ
ర్తి యుశంబుల్ ఘటియించు, నీవదము లీస్మృష్టిం, త్రిలోక్తిక నా
ధా! యథాశక్తి భజించు భక్తుల, కనంతా! సత్తనారాయణా! 48

శ్రీరమ్మంబగు నీవదాల్చయగళన్ సేవించు భక్తాళి, కా
ధారంబై, సకలార్థ సంపదలఁజేతఁప్రీతిఁగల్గించి, సం
సార క్షేమములన్ దెరల్చి పరమాశక్తిఁబ్రసాదించు, వో
సారోదార! సమాగ్రితార్థజనపోషా! సత్తనారాయణా! 49

ధ్యానింతున్ నిను, భానుమందలముమధున్ బొల్చు పద్మాసనా
సీనున్, వశిర్, కిరీట కుండలధరున్, శ్రీరత్నబివ్వాంబర
స్త్రేణి భాసితు, శంఖచక్ర కలితున్, శ్రీవక్త్రు, గంజాక్షు, నా
కానందంబు నొనంగవే, కరుణ పొంగన్; సత్తనారాయణా! 50

జననంబున్, మరణంబు, సంచితముగా, సంసారదుఃఖాబ్ధి ము
ఖ్గిన నా, కి విషయప్రపంచ మెఱగాఁగీలించి, వాల్మంజీరూ
పున గాలంజిడి, పట్టి, బంధువలయంబున్ జేర్చి, నీ లీలకున్
వినియోగించెద, నీ భవం బుడువ లేవే? సత్తనారాయణా! 51

భవదాశీర్వచనమ్ము మమ్ము సతమున్ బాలింప, భద్రమ్ము లేం
దు, వివేషమ్ముగఁగల్గు సత్తలితముల్ దోరంబులై వెల్గు, స
త్కవి సంసేవిత! యో రమారమణ! త్వత్కారుణ్యభావమ్మునన్
జవసత్త్వమ్ములుగూర్చి సాయపడుమీశా! సత్తనారాయణా! 52

చిరకాలంబు, సుఖంబులన్ బడసినన్, జీవుండు భక్తిన్, భవ
ప్రపణంబుల్, భజియింపఁజాలఁడకటా! సర్వంబు స్పార్ధంబు, మే
లరయున్ నేరఁడు, భద్రమున్ గనఁడు దుర్వ్యాపారపోరణత్తన్,
దలిఁజేర్చెం, దలపోయవే కరుణ, నాథా! సత్తనారాయణా! 53

'శరణం' బన్య విధానమున్ దలంప లేశం బేనియున్ లేదు, నీ
చరణంబుల్, మఱినమ్మినాఁడ సతమున్, స్వామీ! కటాక్షింపవే,
సీర్ధ సంకల్పము, సిద్ధియుం గలుగ, నాశీర్వాదమున్ జేసి, కా
తరభావంబుఁదొలంగఁజేయుము, విధాతా! సత్తనారాయణా! 54

సనకాదిప్రముఖార్జుణాంమృతమలా! సంవిత్స్వరూపా! సనా
తనధర్మప్రతిపాలకా! సకలమంత్రస్మత్త్వ! సర్వేశ! స
జ్ఞాన సంరక్షణ, దుష్టశిక్షణ కళానంపన్న వేదాంతవే
ద్య బ్రవేదంతు ననుగ్రహింపు మనవద్మా! సత్త్వనారాయణా! 55

ఓకారుజ్జవయోధా! సత్కరుణ, నన్దోమం గటాక్షింపవే,
చీకుల్ చంతలు మాన్చి ప్రాపుము శుభాశీర్వాద సంపత్తి, న
స్థిత ప్రాధవ! నీమహామహిమమున్ సత్తత్త్వంబుగౌఠింతు, నీ
కై, కైమోడ్మలోనర్చు దీనజనరక్షా! సత్త్వనారాయణా! 56

దరపశనిశిష్టలమున్, దయామృతగుణస్థానమ్ము, దివ్యమ్ము, సుం
దర, సుజ్ఞాననిధానమున్, మహిత విద్యాసార సర్వస్వమున్,
పరమార్థప్రతిపాదనక్షమము, నీ భాస్వన్నుభాంభోజి, మా
దర సారభ్య సమాహితమ్ము నగు, వంద్యా! సత్త్వనారాయణా! 57

కనులారన్ నినుఱాడగల్గిన, శుభాకాంక్షల్ ఫలించున్, జనా
ర్థన! నీ నన్నిధి సామనస్యమెసంగున్, దృష్టాద వద్దంబులన్
విసయం బేర్పడగొల్లినన్ గలుగు, సద్విద్యాబలప్రాధవం,
బసయం, బాదరబుద్ధిప్రాపుము, వదాన్యా! సత్త్వనారాయణా! 58

“పరమాత్మా! ననుగౌహవే” యనుచు, దాఱ్రార్థించు వెన్వెంటనె
“సిరికింజెప్పక, శంఖచక్రయుగమున్ జేదోయి సంభింప,” తా
కలరాజున్ గరుజీంచి కాచితివి, నక్రంబున్ విదాలించుచున్
సరవిన్, నన్నటుప్రోపరావె, జగదీశా! సత్త్వనారాయణా! 59

నెవముల్ వెట్టుట నేర మెన్నుటయెకానీ యొక్కనాడైన, ని
క్కపుట్రేమన్ మధురంపుమాటబలుకంగాలేడు మూర్ఖుండు, పు
ణ్యపుగార్థంబొకడేనిజేయదలవోయం డా యుహంకారి, లో
కపుమర్కాద గణింపబోవ, డకలంకా! సత్త్వనారాయణా! 60

నవ వైతన్య విలాసభాసుర శుభానందైక సాయుజ్య వై
భవ, ముల్లంబున నుల్లసిత్రేడు, మహద్భాగ్యంబు భావించు, దే
హా విమోహంబెడలించి, సంచిత మహాభూషుంబులన్ ద్రెంచి, యీ
భవబంధమ్ములడంచి, కాపుమింక, దేవా! సత్త్వనారాయణా! 61

చర సంప్రార్థిత శొభ్య మిశ్కణమునన్ సిద్ధించె, సర్వాత్మ్య ని
శ్చరణీయున్, గురుగొంచు, సర్వతముల న్నావించు భాగ్యంబుగౌ
ర్భి, రుణ, శోక, విమోహా హింసితినీ చేదించి, నిన్ జేరనా
వరమార్గంబడవే, భవాద్ధిదలయింపన్, సత్త్వనారాయణా! 62

త్రిగుణాతీతుడనై, త్రిమూర్తులకుఁ దత్తేజంబుగల్గించుచున్,
జగదాధారుండనై, జగన్నయిండనై, సర్వంబు శాసించుచున్,
నిగమాంతప్రతిపాద్వమానమహిమన్ నిర్దిప్రభావంబుఁదో
వంగ, జిహ్వాపుండ్రనై, వెలుంగుదుపు; దేవా! సత్త్వనారాయణా! 63

త్రుతి శాస్త్ర శ్మశ్తు లభ్యసీంప, రచనాసూత్రంబులున్ నేర, నే
గతి మెప్పింపగలరాడ నిన్నగఠితన్, గారుణ్యపాఠోధి! న
న్నతిగౌఠించుచు, సంతరంగమున సంతోషంబుఁబొంగన్ వచిం
చితి నీకైతఁ, బల్లరహింపుము దయన్, శ్రీ సత్త్వనారాయణా! 64

అనయంబున్, నయమాత్మలందలఁచి, దివ్యప్రాభవోపేతు, ని
న్నానరన్ గొల్లినవారి కున్నత పదం, బుద్ధత్వప్రసన్ గూర్చు, వో
ముని సంభావిత ముంగిఱార్చుర సముద్రాత ప్రమోదాంతరం
గ! నివారింపవె దుఃఖముల్, భువనరక్షా! సత్త్వనారాయణా! 65

నిరహంకార నిరూఢభావరచనానిర్దిప్రతేజస్వీరూ
ప! రసానందమరంద బంధుర కళాప్రావీణ్య! సంపూర్ణ! త
త్త్వరహస్యప్రతిభా ప్రభావ మెఱుంగన్ బ్రార్థించు, బావించవే
పరమప్రీతి భజించు నిన్ సతము; దేవా! సత్త్వనారాయణా! 66

సంసారంబున, నెండమావి కెనయో, సౌఖ్యంబివేక్షించి, వి
ద్యాంసుల్ సైతమునీది, నాదను వివాదంబుల్ ప్రధానంబుగా
హింసార్యమనునన్, జలంతు రవురా! యిట్లాంతి వాలించి, నీ
సంసేవా విభవంబు నాకొనఁగు మీశాసత్త్వనారాయణా! 67

ధనదాహంబెనఁగన్ దురాశ ఘనసంతాపంబు నింపన్ జగ
జ్ఞున బాధాకరమై, ప్రమాదభరమై, సర్వంబు నుల్కించి, దహిం
చినవేళం, గరుణావృతంబు మీగులన్జిందించి, జీవాళ నే
ల, నినున్ వేడెద భక్తి భవ్యగుణశీలాసత్త్వనారాయణా! 68

అశావాదము జీవనావసర, మత్తాశా ప్రవృత్తింగదా,
క్షేపంబుల్, బహుళంబు భూత తితికిన్, లీలా విరోధంబు, గా
కిశాస్పృష్టి రహస్య మేమిటిగో భవం, బే తీరునం దీరుగో ని
న్వాశంసించు, నెఱుంగఁబల్కు, మనవద్యా! సత్త్వనారాయణా! 69

పలుకన్ బూనిన వేళదోడుపడుచున్ వాగ్మేఖరిన్ గూర్చి మా
టల కర్థంబుల నిచ్చి చేతల కవప్తంభంబుగా నిర్విభా
సిలు తేజవ్వున, జ్ఞానరూపమయి, సౌశీల్యంబుఁజేకూర్చి, మా
దలఁదాల్తున్ భవదంప్రిపద్దము లనంతా! సత్త్వనారాయణా! 70

అరుదై తోఁచు భవత్ప్రభావవిభవం, బాఖండలుండాలిగా
సుర సంపూతము, నిం ద్రికాలముల మున్ సత్తత్వంబుగాలింపు, నో
పరమేశా! పరమార్థ మర్థిజనముల్, భావింపగా నిత్తు, వా
దరమెప్పన్, జగదేకరక్షణసమర్థా! సత్త్వనారాయణా! 71

తెలియంజాలియుఁదప్పసేయు టకటా! దిక్కాదియుంగల్గి యో
డలు గమ్మంబును జేర కున్నటుల, బాటంగల్గియున్, గంటకం
బులఁబెత్తట్లు, వెలుంగుంగల్గి విషయంబుల్ జూడలేనట్టి; యీ
చలచిత్తం బెడలింపవే కరుణ నీశా! సత్త్వనారాయణా! 72

మును, పుట్టించుటకేటు కారణమయ్యా! పుణ్యంబుఁబాపంబుఁజే
య, నియోగించెడి వారలవ్యర్థాకా? బ్రహ్మాండంబు, సర్వంబు, నీ
వను వాదంబున, నేను నీవనుట సత్త్వం, బిట్టిచోగర్హబం
ధనమెట్లో? వివలంపు మీ క్రమమునంతన్, సత్త్వనారాయణా! 73

తలఁపన్, జిత్ర విచిత్ర కృత్యముల, నీధాత్రిం, బ్రదర్శింప, జీ
వుల సృష్టించి, పరస్పరం బవసరంబుల్ పెక్కు కల్పించి, వా
రల కాశల్ వెలయించి, పెంచి, తుది, సర్వప్రాణముల్ద్రుంచి, బా
ధల పోల్చేయట, నీకుఁ బండువగుగాదా! సత్త్వనారాయణా! 74

తలనొచ్చెం, బరువాయె, సత్త్వ ముడిగెన్ దైర్ఘ్యంబు శూన్యంబు చం
చలమైయుండె మనంబు, నంబుజదళాక్షా! దుస్సహంబై, యన
త్యలదం, బాత్తవివేకబాహ్యము, నహంభావావహంబైన, దీ
యిలసంసార, మసార, మెట్లుడిపిదోయీ! సత్త్వనారాయణా! 75

కనులన్ గంతలుగట్టి, చక్కికిని పగ్గంబున్ నిబంధించి, త్రి
వృ నుపియంబునఁ దైలకుండు వృషభంబున్; బ్రాణిసంఘంబు, న
ట్లు, నియోగించి, బ్రమింపఁజేసెదవు, పల్కిహంపు టుర్దన్, బ్రయో
జన మే నేహమె? నేనెఱుంగ, జగదీశా! సత్త్వనారాయణా! 76

పాపంబుల్ శమియింప, పుణ్యఫలముల్ప్రాప్తింపఁగాఁజేయ, నీ
త్రీపాదంబులుపట్టివేడెద, క్షమాశీలుండవై, యజ్ఞునిన్
గాపిఁడన్ దగుదీప, భక్తి కవితా కాసార హంసంబవై;
తాపంబుల్ బలిమార్చవే మది, ముకుందా! సత్త్వనారాయణా! 77

ఈదయం, బిస్త మయంబుగా, దినములేదోలితఁ బోసెఁగె, సం
పద లంచున్, వినియోగ మంచు, బలితాపంబించి, బంధంబులన్
గదలన్నేరక తల్లిడిల్లచు, విపద్ధాఞాంధకారంబునన్
జదియంబడ్డ, ననున్, గృహన్ మనుపు మీశా! సత్త్వనారాయణా! 78

దరహాసోపాంతరచంద్రికల్ నెఱపుచున్, దాక్షిణ్యభావంబునన్
విరలుబులుచిన, దృక్పముంబులెలమిన్ బ్రితిన్ బ్రసాదంప, త్రి
కర వాగ్విహిను, లంతరంగ మెలయున్దాఁజూచి, నన్దాచి, సం
సరణాబ్ధిన్ దరియింపఁజేయువె రమేశా! సత్త్వనారాయణా!

79

ప్రారంభించిన కార్తమెల్లి, భవదీయాశీప్రభావంబునన్,
బారం బొందును, దత్తలంబు భవదావృంట్, సురశ్రేష్ఠ! యా
ధారంబేవ, నమస్తజీవతతికిన్, ధర్మంబు, మర్మంబు, నీ
వే, రాజీవదళాక్ష! రక్ష నిడ రావే! సత్త్వనారాయణా!

80

భవదారాధన సేయువారికెపుడం, భార్గంబు సిద్ధంబు, భ
క్తి వివేషంబున, ధ్యాన, ధారణ, సమాధి, జ్ఞాన, వైరాగ్య యో
గ్య విధానంబుల, నిన్నుఁజేరనగు నయ్యా! స్వామి ! త్రిలోక్యమున్
శివమౌ నీయునికిన్, బ్రభావవిభవా! త్రిసత్త్వనారాయణా!

81

మధురోహల్ ఫలియించె, సారకవిజ్ఞానమందార, మిత్కాల మం,
దధిపా ! నీ కువవశీరమిత్తు ననయం బాస్మిదనీయుంబుగా,
నిధి, నిక్షేపము లాశఁజేయ, నెపుడేనిన్, జిత్య కారూపమౌ
ప్రభితోద్వీగఫలంబు, నాతిసంగ రావా! సత్త్వనారాయణా!

82

మును, తాఁబిన్నది, గోతిపాలగుట, నామోదంబునన్, దాన మి
చ్చిన సామ్యే తనదాట, నిక్క మరయన్ శ్రీమంతుఁడెవ్వఁడు, త
ద్దన, ధాన్యప్రమదాత్మజప్రకరమున్ దా వెంటఁగొంపియి? ము
జ్జిననంబున్ సఫలంబు జేయవె మహేశా! సత్త్వనారాయణా!

83

శ్రద్ధాసక్తులు కూడఁగట్టుకొని, యోజన్, భక్తి వశ్యుండవన్
బుద్ధిన్, మూలమెఱింగి, మోక్షపదమున్ బొందించు, నీ దీక్షకున్
సిద్ధంబై, యరివట్కమున్ దునిమి, వాసిన్, దృష్టి, నీయందు, సం
బద్ధంబున్ బోసలంతు, చేదుకొను దేవా! సత్త్వనారాయణా!

84

అరివడ్కగ్రము లెక్కసేయ, నిహశాఖావేక్ష నర్థింపఁ బో
నారులన్, నమ్మది నీపుతక్క మఱి వేరొక్కఁడు లేఁడెన్నడున్
గరపద్మంబులుమోడ్చి నీపదములన్ గావించు నే నర్చనం
బు, రమావల్లభ! సావధానత సతంబున్, సత్త్వనారాయణా!

85

విషవాతావరణంబు కల్మితముగావించన్ నమర్చింప, కి
ల్బిష కృత్యంబుల నాచరింపను, ధనాపేక్షన్ విచారింప, దు
ర్విషయంబుల్ దరిఁజేరనీయ, నారులన్ జీడింప, సద్వక్త్ర గ
ల్బిషదూరంబుగ, నిన్నె గొల్లుఁ బరమాత్మా! సత్త్వనారాయణా!

86

గురుదేవుం * తాత తావ్యరూపమున నిన్ గూర్చెన్ " మహాత్మ్యంబు" ము
న్నరయన్, దానినెప్పుని, వ్రాయుటయు మర్కదాక్రమంబొనె? స
త్కరుణాసాగర! భక్తిమై శతకమున్ గావించు, గై కొమ్ము, నీ
కరుసంజిచ్చు యశంబుఁగూర్చు కవినంద్వా! సత్త్వనారాయణా!

87

ప్రాణాపాన నమాన వాయుపుల నావ్యాసం, బుదానంబు స
ప్రాణంబై వెలుఁగున్, జగంబులఁ జలత్తజీ ప్రపంచంబు, నా
ప్రాణంబేవ, నమస్త విశ్వమును నీ, వట్లాటఁ బ్రార్థింతు, బ్ర
హ్మసందానుభవం బొసంగవె మహాత్మా! సత్త్వనారాయణా!

88

ఎన్నందేనియు, నిన్నుగాక, మఱివేఱివ్యాదినిన్, గొల్చుటో
నన్నున్, మన్న నఁగావవే, మదినిఁ జంతలేబాపి, కారుణ్య! సం
పన్నున్, నిన్ను భజింతు, భక్తిమెయి, నాపన్నుప్రసన్నుండ విం
తెనాళ్ళిదురవస్థ ? లోమవె; కృపాభి! సత్త్వనారాయణా!

89

వినుతింతున్, విరచింతు, సంతతశుభాప్తిన్ విశ్వ విఖ్యాతిఁగాం
చిన దివ్య ప్రతిభాప్రభాపుని నినున్, శ్రేయోభిలాషుండవై
జనునంబాదిగ దుఃఖముల్ దొలఁగు నీసాయుజ్య సంసిద్ధి, ని
మ్మనవద్వా! సురవంద్య! నీకునతులయ్యా! సత్త్వనారాయణా!

90

* బ్రవేశాదేవల్లి రాఘవ నారాయణశాస్త్రి గారు (చందోలు)

నీపాదోద్భవ మైన గంగ, భువనానీకంబు బూలంచుచున్
బాహిమంబులు డుట్టి పుణ్యఫలముల్ వండించి, సద్వక్తులన్
గాపాడున్, విషభోక్తమైన శివుడున్ గంగాధరుండొట ద
త్తావంబున్ భరియింపజాలెడు, మహాత్మా! సత్యనారాయణా! 91

క్షీరాబోధి జలించులక్షి, భువనక్షేమంకరుండైన, నీన్
జేరన్ వట్టి యురస్థి లంబునఁబ్రశస్తిన్ నిర్మి భక్తాశికిన్
గారుణ్యంబున, భోగభాగ్యవితతిన్ గల్గించి, లోకంబులం
దారాధింపఁబడున్, శ్రీజావనగుణాత్మా! సత్యనారాయణా! 92

“వరమూణూర్ధవమైన చేతనయె, విశ్వంబెల్ల వ్యాపించి, త
త్త్వరహస్యంబును వెల్లడించు” నను, సిద్ధాంతంబు నే నమ్మి, దే
వరఁబూజింపంగ లోకముల్ దనియవే భావంపఁబూజుంబులై,
వరమూనందనిధానమౌ వదము నీవా! సత్యనారాయణా! 93

వరమంబై వరమూణువై, ప్రణవతత్త్వంబై, వరఁబ్రహ్మమై
చరమై, సావరమై చరాచరమునై సత్యంబుఁబూర్ణంబునై
సరసంబై, సగుణంబు, సుందరమునై, సాహిత్య సర్వస్వమై
వరలన్ జాలెడు విశ్వరూపుడె వనల్తా! సత్యనారాయణా! 94

కనుగొంటిన్ గనుగొంటి, దొంటి మునులక్షయ్యప్రజారూఢు, లే
యనఁగుచున్ గొల్చి యనుగ్రహంబుఁగని, రయ్యిష్టాక్షరీ మంత్రసా
ధన సంతుష్ట, బ్రహ్మ సన్నత సురార్చుక్షున్, సమక్షంబునం
దు, నినున్, దామస సంహరున్, బరమశాంతున్, సత్యనారాయణా! 95

స్వామీ! నాపలుకాలకించి, దయతో భావించి, నీపాదసే
వా మాధుర్దమము, బంచయిల్చి సతమున్ బాలించి, లాలించు, నీ
సామర్థ్యంబు జగంబుమెచ్చుచు “విశిష్టంబైన, దైవ”ంబునం
గా, ముమ్మామనె, దుఃఖివార్తఁగడవంగా, సత్యనారాయణా! 96

నీదాసున్, గరుణించి కాపుమని నే నిన్ గోరఁగానేలగెను
రక్షదాలంకృతి మానవోత్తముఁడవై ప్రాదుర్భవంబంది, నీ
వే, దాక్షిణ్యముతోడఁబెల్లవె, “యెవండెనల్లి, నీవాడనాన్”
మోదంబిత్తు, ప్రతంబు నాకిది యటస్మిన్, సత్యనారాయణా! 97

సత్యమై, మనుదీవ శాశ్వతముగా; సత్యమై యూర్ధ్వమౌ
సత్యమిన్నియల సూర్యచంద్రులఁబ్రశస్తంబై ప్రకాశంబుడున్
సత్యమై, యనితానలప్పుయి, మహాత్మ్యము, జేగూర్చెడిన్
సత్యం బిల్లియు, భూ నభంబులు, పరేశా! సత్యనారాయణా! 98

తపమున్, దాసము, యజ్ఞమున్, జపము, తీర్థక్షేత్ర సందర్శనం,
బువచారంబులు, దైవచింతనయు, సద్వీగంబు సత్యస్థితిన్
విపులంబై, వివిధార్థముల్ విరముఁ గావించన్ సమర్థంబులౌ
కపటాత్ముల్ గనలేరు నిక్క మరయంగా, సత్యనారాయణా! 99

భవదాశీర్వచనంబె చాలు, శుభముల్ వర్ణిల్లఁగాజేయ; సం
ప్రవసీయంబగు నీ సమీక్షణము లేశంబేని, సద్వీగ భా
గ్య విరాసంబులొసంగు, సప్తవరపుంగళ్యాణరామా! మహా
క్షేపమున్ గూర్చెడు శాంతి, శాశ్వ మిడు మీరా! సత్యనారాయణా! 100

విజయారోగ్యము లిచ్చి శత్రుతపమునోభించి, విఘ్నాశఁద్రో
చి, జరా, శోకము లాక్రమింపని సుఖశ్రేయంబులంగూర్చు నీ
రజనాభున్, నినుభక్తివేదెద “ససర్గంబుల్ నివాలించి, తో
యజినైహానసుగాపుమ”ంచు, సురపూజ్మా! సత్యనారాయణా! 101

సమర్పణ

పదియున్ దొమ్మిది యేండ్లకే, కవిత సంప్రాప్తించె నోదవ! తీ
ర్చెద మత్కూర్కకృత ప్రతిష్ఠ సుగుణ శ్రీశేర్మి మేలేల్లి కూ
ర్చెద నిన్ గూర్చిన భక్తిమద్రచన, వాసీసమెచ్చి సర్వార్థసం
పద లీ విచ్చిన పుచ్చుకొందు నవికల్తా! సత్యనారాయణా! 102

చిరకాలమ్ము, గటాక్ష వీక్షణ మపేక్షింతున్, గుణగ్రామ, సుం
దరమౌ టివ్వు రసార్థ భావకవిజానవ్యావృత్తీ భవ
చ్ఛర జిజ్ఞంబుల ధారవోసెద, సమస్తం, బాక్షభావించి, స
త్కరుణన్ మన్ననసేయుమిక్కటి, శుభాంగా! సత్కనారాయణా! 103

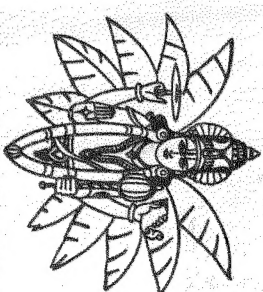
వరబృందారక బృందవందిత పదాబ్జ! మౌనిరాట్నవిజా!
వరమస్తుత్కవదప్రభావవిభవాభక్తేష్ట దాన ప్రియా!
వలపూర్ణ ప్రకటానురాగభరితా! భాస్వచ్ఛభాజార! కా
వృదమన్, గానుకగాగ నిత్తు, గోనుమయ్యా! సత్కనారాయణా! 104

మదినావశ్యనము జేసి చేసెద మహాజ్ఞ! పూజ లీవేళ, నీ
కిదె యర్హ, మ్మిదె పాద్య, మియ్యదె మురాలి! స్వర్గసింహాసనం
బిదె, స్థానమ్మిదె, వస్త్రమిద్ది, కలపం బీపుష్ప, మీ పత్ర మీ
య్యదె నైవేద్యము, హారతిద్దితానుమయ్యా! సత్కనారాయణా! 105

అభయంబివమ్ము, శుభమ్ము, గూర్జురమ్ము, జయం బానందమున్ సంఘటిం
చి, భయబందోళన లంతరింపంగ సుఖిదీ లుల్లసీల్లంగజే
సి, భవాంభోభా దలంచు నావ పగుచున్ ప్రేయమ్ము లందివమ్ము, భ
క్తి భజింతున్ నిగమాగమ ప్రణతకీర్తీ! సత్కనారాయణా! 106

అరయున్ ముక్తికి, నైవభక్తి నిరపాయంబైన మార్గంబుగా
వరలన్ జెప్పదె, మున్, జగద్గురువు లా భావంబు, భావించి నీ
చరణంబుల్ మదిజేర్చి యర్చనలు విశ్వాసమ్ముతోగూర్చెదన్
గరుణానీలీపుము, కష్టముల్గోడపు ముంకన్, సత్కనారాయణా! 107

అపరాధంబు అపార్థశంబు లోగిజేయున్, నన్ను మన్నించి, స
త్వప రక్షింపవె, నీక్షమాగుణమునన్, దేవాదిదేవాకవి
త్వపులిమల్ గణ వృత్త వృత్తు అనుభావంబుల్ గుణాలంకృతా
ది పదార్థంబు లేఱుంగు జాల, రసమూర్తి! సత్కనారాయణా! 108

శ్రీ సత్కనారాయణ మంగళాశాసనమ్

సత్కవతారరూపాయ మంగళాభరణాంప్రయే ।
పంపిఁజీర నివాసాయ సత్కదేవాయ మంగళమ్ ॥
స్థిత మన్నవరగ్రామే ప్రియ సత్కప్రతం ప్రభుం ।
వృథాఁ మరదాతారం, సత్కదేవాయ మంగళమ్ ॥
ద్వారే కనక దుర్గాతే, నవదుర్గా గిరిస్థితా ।
రామస్తు ప్రతశాలాయాం, సత్కదేవాయ మంగళమ్ ॥
సత్కనారాయణాయాస్తు సేవ్యమానాయ నిర్దయై ।
కలి కల్పవ నాశాయ సత్కదేవాయ మంగళమ్ ॥
సత్కాయ సత్కరూపాయ సత్కానంద స్వరూపిణే ।
హరి హర స్వరూపాయ సత్కదేవాయ మంగళమ్ ॥
అనంత పద్మనాభాయ మాంగళ్యగుణశాఖినే ।
సేవ్యాయానంతలక్ష్మణ సత్కరూపాయ మంగళమ్ ॥
పద్మనాభ స్వరూపాయ, పర్వతోపరివాసినే ।
సత్కవత్క సమేతాయ, సత్కరూపాయ మంగళమ్ ॥
సత్కప్రత స్వరూపాయ, ప్రతాపరణమోచినే ।
నిత్యప్రత స్వరూపాయ, సత్కరూపాయ మంగళమ్ ॥
అభిష్ట సిద్ధిదాత్రేప సర్వసద్గుణరూపిణే ।
అర్చితావసదక్షాయ, సత్కరూపాయ మంగళమ్ ॥
లీకృష్ట శాస్త్రిణా బద్ధ యంత్రమద్వ స్థితాయచ ।
లీకృష్టపంచపాలాయ సత్కరూపాయ మంగళమ్ ॥

శ్రీశ్రీశ్రీ

మంగళమ్ మహత్